

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΜΒΖΦ037	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Όλα
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εκπαίδευση και τρόποι συγγραφής στο Βυζάντιο		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και παρουσιάσεις	3	15	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΚΑΝΕΝΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΑ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://classweb.cc.uoc.gr/classes.asp		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων <p>Στο παρόν σεμινάριο θα μελετήσουμε τη σχέση ανάμεσα στην εξέλιξη των θεσμικών παραγόντων στην εκπαίδευση κατά τη βυζαντινή περίοδο, και τους τρόπους και τις τάσεις γραφής και</p>
--

συγγραφής.

Το σύστημα εκπαίδευσης αλλά και η θεωρία και παράδοση της συγγραφής που κληροδοτήθηκαν από την Ύστερη Αρχαιότητα στο πρώιμο Βυζάντιο, σαφώς επηρέασε και κατά τους επόμενους αιώνες όχι μόνο τους συγγραφικούς τρόπους για τις ανάγκες ενός υπαλλήλου που υπηρετούσε στον κρατικό μηχανισμό, αλλά και τις τάσεις συγγραφής των λογοτεχνικών ειδών σε κάθε περίοδο.

Οι φοιτητές στο πλαίσιο του σεμιναρίου θα εξοικειωθούν με ζητήματα και την αντίστοιχη βιβλιογραφία που τα εξετάζουν, όπως:

- Τη θεωρία τη σχετική με την τέχνη του λόγου και τις βασικές ενότητες στις οποίες εκπαιδεύονταν οι μαθητές/φοιτητές (ρυθμό, σχήματα λόγου, προοιμνάσματα, αφηγηματικές τεχνικές κ.ά.)
- Την εξέλιξη των εκπαιδευτικών θεσμών κατά τη βυζαντινή περίοδο
- Τις διαφορετικές σχολές (στις ανατολικές επαρχίες και στην Κωνσταντινούπολη, δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα, κ.ά.) και εκπαιδευτικές πρακτικές (επιμερισμοί, σχεδoγραφία, κ.ά.), όπως εξελίσσονταν σε κάθε περίοδο.
- Τη χρήση και την επικράτηση διαχρονικά συγκεκριμένων κειμένων/έργων και συγγραφέων /προτύπων στην εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και τη διατύπωση μορφών λογοτεχνικής κριτικής

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

*Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών*

*Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
.....
Άλλες...
.....*

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγική συζήτηση για την εκπαίδευση στο Βυζάντιο
2. Εισαγωγική συζήτηση για τη ρητορική θεωρία της Ύστερης Αρχαιότητας
3. Υπάρχει θεωρία της λογοτεχνίας για τους βυζαντινούς;
4. Παραδείγματα τάσεων στους τρόπους συγγραφής από κάθε περίοδο
5. Αναγνώριση συγκεκριμένων εκπαιδευτικών πρακτικών και θεωρητικών κατευθύνσεων μέσα από τη μελέτη των ίδιων των κειμένων
6. Παράδοση και καινοτομία τόσο στην εκπαίδευση όσο και στην συγγραφή

7. Ορολογία που αφορούσε τη γλώσσα και το ύφος, χρήση της ορολογίας για λογοτεχνική κριτική
 8. Ανάλυση και ερμηνεία της βυζαντινής γραμματείας και λογοτεχνίας σήμερα με βάση τις παραπάνω παραμέτρους

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	Στην τάξη											
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διδακτικό Υλικό (αρχεία, διαφάνειες, παρουσιάσεις, μελέτες) και επικοινωνία μέσω της πλατφόρμας classweb • Επικοινωνία μέσω email 											
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="675 638 997 688">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1010 638 1328 688">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="675 697 997 756">Διαλέξεις, μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td data-bbox="1010 697 1328 756">39</td> </tr> <tr> <td data-bbox="675 764 997 852">Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις παρουσιάσεις</td> <td data-bbox="1010 764 1328 852">200</td> </tr> <tr> <td data-bbox="675 861 997 919">Συγγραφή τελικής εργασίας</td> <td data-bbox="1010 861 1328 919">136</td> </tr> <tr> <td data-bbox="675 953 997 987">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="1010 953 1328 987">375</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις, μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	39	Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις παρουσιάσεις	200	Συγγραφή τελικής εργασίας	136	Σύνολο Μαθήματος	375	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου											
Διαλέξεις, μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	39											
Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για τις παρουσιάσεις	200											
Συγγραφή τελικής εργασίας	136											
Σύνολο Μαθήματος	375											
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύνοτμης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και</p>	<p>Οι φοιτητές θα αξιολογούνται μέσα από τη συμμετοχή-παρουσία τους στις εβδομαδιαίες συναντήσεις κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Επίσης θα συνεισφέρουν στη ανάπτυξη του γενικού θέματος, μέσα από την δημόσια παρουσίαση ενώπιον των συμφοιτητών τους, με την ειδικότερη πτυχή που θα έχουν οι ίδιοι αναλάβει, ενώ έτσι θα ελέγχεται και η πορεία της δουλειάς τους.</p> <p>Εβδομαδιαίες συναντήσεις, επιπλέον του τριώρου, θα συνεισφέρουν στην ξεχωριστή αντιμετώπιση του κάθε ειδικού θέματος, ενώ ταυτόχρονα θα διευκρινίζουν απορίες γενικού ή ειδικού χαρακτήρα επί του θέματος, που δεν αφορούν το σύνολο των συμμετεχόντων. Τέλος μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων καθοριστική στην τελική βαθμολόγησή τους θα είναι η γραπτή εργασία που θα παραδώσουν μέχρι δύο εβδομάδες μετά την ολοκλήρωση της αντίστοιχης εξεταστικής περιόδου.</p>											

που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Προτεινόμενη ενδεικτική βιβλιογραφία:

- P. A. Agapitos, "New Genres in the Twelfth Century: The Schedourgia of Theodore Prodromos", *Medioevo Greco* 15 (2015), 1–41.
- Fl. Bernard, *Writing and Reading Byzantine Secular Poetry, 1025-1081*, Oxford 2014
- T. Conley, "Byzantine teaching on figures and tropes; an introduction", *Rhetorica* 4 (1986), 335-374
- C. N. Constantinides, *Higher Education in Byzantium in the Thirteenth and Early Fourteenth Centuries (1204 - ca. 1310)*, Nicosia 1982
- Β. Κατσαρός, «Η ρητορική ως 'θεωρία λογοτεχνίας' των Βυζαντινών», στο P. Odorico-P. A. Agapitos (επιμ.), *Pour une «nouvelle» histoire de la littérature Byzantine*, Paris 2002, 95-106
- H. Lausberg, *Handbook of Literary Rhetoric: A foundation for literary study*, Λάιντεν-Βοστώνη-Κολωνία 1998
- A. Markopoulos, "Education", στο Elizabeth Jeffreys, J. Haldon και R. Cormack, *The Oxford Handbook of Byzantine Studies*, Oxford-New York 2008, 785-795
- E. Papaioannou, *Michael Psellos. Rhetoric and Authorship in Byzantium*, Cambridge 2013
- Στρ. Παπαϊωάννου, *Μιχαήλ Ψελλός. Η ρητορική και ο λογοτέχνης στο Βυζάντιο*, Ηράκλειο 2021
- I. Ševčenko, "Levels of Style in Byzantine Prose", *JÖB* 31 (1981), 289-312
- I. Ševčenko, "Additional Remarks to the report on Levels of Style", *JÖB* 32 (1982), 211-238
- Elizabeth Jeffreys, "Rhetoric", στο Elizabeth Jeffreys, J. Haldon και R. Cormack, *The Oxford Handbook of Byzantine Studies*, Οξφόρδη-Νέα Υόρκη, 827-837
- Vessela Valiavitcharska, *Rhetoric and Rhythm in Byzantium: the sound of persuasion*, New York 2013
- R. Webb, *Ekphrasis. Imagination and Persuasion in Ancient Rhetorical Theory*, Ashgate 2009